

بهش: وهرگیران

بابهت: کوردۆلۆجی

پهرتووی کۆرس – (قوناغی یهکهم)

ناوی مامۆستا: د.ریژنه سیف الدین حسن

سالی خویندن: 2023/2022

پەرتووکی کۆرس

Course Book

1. ناوی کۆرس	کوردۆلۆجی
2. ناوی مامۆستای بەرپرس	د.رێژنە سیف الدین حسن
3. بەش	وەرگیران
4. پەیوەندی	Rezhne.hasan@su.edu.krd
5. یەکەى خویندن (بە سەعات) لە هەفتەیهک	تیۆری: 3 پراکتیک:
6. ژمارەى کارکردن	پینچ رۆژ لە هەفتەیهکدا
7. کۆدى کۆرس	
8. پرۆفایەلى مامۆستا	(رێژنە سیف الدین حسن) ، سالی (2009-2010) کالیۆریۆسم بە پلهی یهكهم له زمانى كوردی له كۆلیژی زمان- بهشی زمانى كوردی - زانکۆی سهلاحه‌دین به‌دهست هیتاوه ، له سالی (2015) بپروانامه‌ی ماستهرم له پسرۆری زمان (زمانه‌وانی ده‌رونی) به‌دهسته‌یتاوه ، له سالی (2021) دکتۆرام له پسرۆری زمان (زمانه‌وانی ده‌رونی) به‌دهسته‌یتاوه ، ئیستاش مامۆستام له بهشی كوردی-کۆلیژی زمان - زانکۆی سه‌لاحه‌دین.
9. وشه‌ سه‌ره‌کيه‌کان	کورد، کوردۆلۆجی، کوردناسی، میژوو، رەچەڵەکی کورد، جوگرافیا، ئایین، زمان، پەيوه‌ندیکردن، خێزانه‌ زمان، دیالیکت، شیوه‌زار، ئەدهب، رییازه‌ ئەدهبیه‌کان، کلاسیک، رۆمانسی، ریالیزم، رۆژنامه‌نووسی.
10. ناوه‌رۆکی گشتی کۆرس:	<p>کوردناسی : هه‌موو نوسراو و توێژینه‌وه‌ زانستیه‌کان ده‌گرێته‌وه‌ که له سه‌ره‌هه‌موو لایه‌نه‌کانی ژيانى كورد وه‌ك (زمان ، ئەدهب ، میژوو ، ئاین و کلتور و...هتد) نوسراوه‌ و بلاوکراوه‌ته‌وه‌ به‌ ئامانجی ناساندنی کورد.</p> <p>گرنگی ئەم کۆرسه‌ له‌ گرتنه‌به‌ری پرێگای زانستی بو‌لێکۆلینه‌وه‌ له‌ کورد وه‌ك نه‌ته‌وه‌ و خاکی کوردستان وه‌ك ولات ده‌رده‌که‌ویت، به‌ ئامانجی ناساندنی کورد وه‌ك یه‌کیک له‌ نه‌ته‌وه‌کانی دونه‌یا که خاوه‌نی خه‌سله‌ت و تایبه‌تمه‌ندی نه‌ته‌وايه‌تی خۆیه‌تی و جیاوازه‌ له‌ نه‌ته‌وه‌کانی تر له‌ پرۆی نه‌ژاد و زمان و کلتور و نه‌ریته‌وه‌، که مه‌رجیه‌کی سه‌ره‌کيه‌ هه‌موو تاکیه‌کی کورد زانیاری پاست و پوخت له‌سه‌ر ئەم بابته‌ بزانییت به‌ ئامانجی گرێدانی تاکى کورد به‌ نه‌ته‌وه‌ و</p>

خاکی خوئی که تایبته به خوئی و جیاوازه له هه موو نه ته وه کانی تر.

هه ره ئه مهش وای کردووه که ئه م بابه ته جیاوازه له هه ره بابه تیکی تر به پیویستیه کی گرنگی هه نوو که یی دابنری و ده بیته له هه موو کو لیژ و به شه جیا جیا کانی زانکو کانی هه ری می کوردستان بخویندریته.

11. ئامانجه کانی کورس :

- 1- پوو نکر دنه وهی هه موو ئه و بابه تانه یه که له باره ی گه لی کورده وه روونه کراونه ته وه، لیژده دا رووتتر ده کرىنه وه و قوتابیانان پى ئلشنا ده کرى .
- 2- بابه ته که وه کو بابه تیکی رو شنیری گشتی ده بی
- 2- پاستکردنه وهی ئه و زانیاریانه ی، که ناحه زانی نه ته وهی کورد دژی کوردییان نویسه و بی ویژدانانه له به رژه وه ندی خو یان پاستیه کانیان ئاوه ژوو کردۆته وه .
- 2- له پینا و ناساندنی خویندکارانی غهیره کورد، به ریشه و په چه له کی کورد و سه ره خوئی زمانى کوردی و داب و نه ریت و شیوازی بیرکردنه وه و شارستانیته ی کورد.
- 3- ناساندنی خویندکاران به سامانی ده وه له مه ندی که لتوو و که له پوو و جوگرافیا لایه نه جیا جیا کانی ژیا نی نه ته وهی کورد و نه ژاد و میژوو و زمان و ئه ده بیاتی کوردی .
- 4- تیگه یانندی خویندکاران له و حه قیقه ته ی که کورد نه ته وه یه کی خاک دابه شکراوی بی قه واره یه و به در یژایی میژوو توشی قه رکردن و پاگواستن و گوړینی دیموگرافیای خاک و ناسنامه ی نه ته وه یی بو ته وه .
- 5- تیگه یانندی قوتابی که کوردیش خاوه نی زمانیکه له ئاستی زمانه کانی دیکه ی دنیا دایه له پوو ی سروشت و پیکهاته وه ، هه ول بدا بو پیشخستنی زمانه که ی له ریگای به کارهینانی زمانى کوردی له نووسین و داهینانه کانی دا.

12. نه ره که کانی قوتابی

نه رکی قوتابی له م بابه ته دا زوړ گرنگه که ناماده بوونی به رده و امیان هه بی و تیبینییه کان تو مار بکه ن و به شدار بن له وانه که به ریگای گف تو گو و خسته رووی تیبینییه کان " هه روه ها خویندنه وهی نه و سه رچاوانه ی که له لیستی سه رچاوه ی کورس بوو که که ناماژه یان پیکراوه " بو نه وه ی پیشوه خته زانیاریان هه بی له سه ر بابه ته که .

13. رینگه‌ی وانه ووتنهوه

لهم وانه یه‌دا چه‌ندین شیواز به‌کارده‌هینری بو‌گه‌یشتن به‌ناما نه‌کان و گه‌یا ندنی زانیاریه‌کان بو‌قوتابی وه‌کو رینگای ئاماده‌کاری، که‌تیایدا بابه‌ته‌کان به‌قوتادبیان دهری‌له‌گه‌ل به‌کارهینانی چه‌ند رینگه‌یه‌کی دیکه‌ی وه‌کو رینگای گفتوگو و پرسیار و وه‌لام (الاستجواب) له‌پیناو ده‌وله‌مه‌ندکردنی بابه‌ته‌که‌و باشت‌گه‌یانندی زانیاریه‌کان. به‌کارهینانی هه‌ریه‌که‌ لهم شیوازانه‌ش به‌پیی‌سروشتی با‌به‌تی وانه‌که‌و بوونی سه‌رچاوه‌و هو‌کاری پیویستی له‌به‌رده‌ستدا بوو ده‌گوپی.

14. سیسته‌می هه‌لسه‌نگاندن

هه‌لسه‌نگاندن لهم بابه‌ته‌دا به‌رینگای نه‌نجامدانی کویز و لئیرسینه‌وه‌ی رۆژانه‌له‌بابه‌ته‌که‌و نه‌نجامدانی تاقیکردنه‌وه‌ی کورس ده‌بین که‌له‌تیکرای کورسه‌که‌ تاقیکردنه‌وه‌یه‌که‌ له‌سه‌ر (20) نمره‌ده‌بین، له‌گه‌ل (۲۰) نمره‌له‌سه‌ر سیمینار و چالاک‌ی رۆژانه‌، له‌گه‌ل (۶۰) نمره‌ تاقیکردنه‌وه‌ی کو‌تایی کورس.

15. نه‌نجامه‌کانی فیربوون

په‌یداکردنی شاره‌زایی ته‌واو سه‌باره‌ت به‌میژووی کورد .

- ئاشنا بوون به‌رووداوو گو‌رانکاریه‌کانی جیهان به‌گشتی ونه‌ته‌وه‌کانی دراوسی به‌ تاییه‌تی و کاردانه‌ویان بو‌سه‌ر ژیان و ئه‌دگاری نه‌ته‌وه‌ی کورد.

- شاره‌زابوونی ته‌واوی خویندکار به‌ زمان و ئه‌ده‌بی کوردی .

گه‌یانندی زانستی نو‌ی سه‌باره‌ت به‌ هه‌موو بابه‌تیکی په‌یوه‌ندی‌دار به‌ (زمان و ئه‌ده‌بی کوردی) .

<p>ناوی مامۆستای وانهپیژ</p>	<p>17. بابتهکان</p>
<p>3 کاتژمیر</p>	<p>یهکه م / جوگرافیا</p> <p>بهشی یهکه م : دهروازهیهک بۆ کوردستان</p> <p>1- زاراوهی کوردستان</p> <p>2- شوین (پیگهی جوگرافی)</p> <p>3- شوینی ئەستروئۆمی</p> <p>4- سنوور و پووبەر و شیوه</p> <p>بهشی دووهم / تایبهتمهندی سروشتی کوردستان</p> <p>1- بهرزی و نزمی (تۆبۆگرافیا)</p> <p>2- ئاو و ههوا</p> <p>3- دهرامهتی ئاوی</p> <p>بهشی سییهم / تایبهتمهندی مروی کوردستان</p> <p>1- دابهشبوونی دانیشتوان به پیی پیکهاته</p> <p>2- دابهشبوونی دانیشتوان به پیی ژینگه</p> <p>3- دابهشبوونی دانیشتوان به پیی قهباره</p> <p>بهشی چوارهم / ژیانی ئابووری له کوردستاندا</p> <p>1- کشتوکال</p> <p>2- سامانی ئاژهل</p> <p>3- پیشهسازی و کانزاکان</p> <p>4- گهشتوگوزار</p>

- ھۆکارەکانی پوختە مەزھەبە کوردییەکان
- کوردستان لە مەلەکانی و لاتانی ھەریمیدا
- ھەندئ لایەنی پەڕشنگداری شارستانیەتی مەزھەبە کوردییەکان
- بزاف و شۆرشە کوردییەکان لە سەدی نۆزدە و بیستدا
- ھەفتە چوارەم/کورد و بزافی پەڕشنگداری لە نیوہی یەکەمی سەدی بیستدا
- کورد لە کۆنگرە و پەیماننامە نیوہەولەتییەکاندا
- کۆماری کوردستان لە مەھاباد
- جینۆساید

سێیەم / زمان

ھەفتە یەکەم / 1- زمان و گرنگی زمان و جۆرەکانی زمان

2-(پێناسەیی زمان لە پوانگەیی زمانەوانی دەروونی و کۆمەلایەتی و گرنگی زمان و جۆرەکانی زمان (نوسراو، جەستەییە)

3- تاییبەتییەکانی زمان

(زمان پەفتارە - زمان دەنگە - زمان سیستەمە - زمان تاییبەتە بە مەرووف - زمان ھێمایە - زمان داھێتانی)

4- خێزانە زمانییەکان

(ھیندۆئەوروپی - سامی و حامی - تۆرانی)، ھاوبەشی زمانی کوردی و ھیندۆئەوروپی.

5 ھەفتە دووہم -/ مێژووی زمانی کوردی و قۆناغەکانی

(قۆناغی کۆن - قۆناغی ناوہند - قۆناغی شێوہزار - قۆناغی نوئی)

	<p>6- زارهكانى زمانى كوردى و شوينى جوگرافى</p> <p>(زار - تاييهتمهندى زار - جوړهكانى زار - زارهكانى زمانى كوردى)</p> <p>7- زمانى ستاندهرد و هوكارهكانى دروستبوونى</p> <p>(زمانى ستاندهرد، شيوه دى دروستبوونى (ثاينى - سياسى - ئهدهبى بهرز)، هوكارى نهبوونى ستاندهرد له زمانى كورديدا).</p> <p>8 ههفتهى سيبينيه/ رينووسى زمانى كوردى و گرفتهكانى</p> <p>پيتهكانى زمانى كوردى - گهشهى نوسين - نوسينى نمونهيى - جوړهكانى ئهلفوبى - گرفتهكانى رينووسى كوردى)</p> <p>9- پلانى زمان و سياسهتى زمانى</p> <p>(زمانى دايك و پاريزگار يكردن لى - گرنگى نهتهوايهتى زمانى دايك، رولى نهرينى زمانى بيانى لهسه زمانى دايك - پلانى زمان - زمان و ئاسايشى نهتهوهيى)</p> <p>10 ههفتهى چوارهم/ مملانى زمانى بيگانه لهگهله زمانى كوردى</p> <p>(چه مكى مملانى، قوناغهكانى مملانى، كارتيكه رهكانى سه ر مملانى)</p> <p><u>چوارهم / ليژنهى ئهدهب</u></p> <p>ههفتهى يهكهم / يهكهم - ميژووى ئهدهبى كوردى</p> <p>دووهم - پوژنامه گهري كوردى</p> <p>أ- ئهدهبى فولكلور</p> <p>(-پينا سهى فولكلور - گرنگى و بههاى فولكلورى كوردى و رولى له بونى دى شارستانى كوردا - بهشهكانى فولكلور (ئهفسانه -</p>
--	---

	<p>داستان - هه قايهت - په ندى پيشينان - مه تهل - گوراني و هونراوه، ... هتد (هينانه وهى نمونه بو هه ريه كيكيان) . ب- نه ده بى نوسراو (شيعر - په خشان)</p>
	<p>18. بابتهى پراكتيک (نه گهر هه بيهت)</p>
	<p>19. تاقير دنه وه گان 1. دارشتن: لهم جوړه تاقير دنه وهيه پرسياره گان زور بهى به وشهى ومک روون بکه وه چوڼ...؟ هوکاره گان چى بوون...؟ بوچى...؟ چوڼ...؟ ده ستپيده کات. له گهل وه لامى نمونه بيان نمونه ده بيهت ده ستبه ر بکريت 2. راست و چهوت: لهم جوړه تاقير دنه وهيه رسته يه کى کورت دهر باره ي بابته يک ده ستبه ر ده کريت و پاشان قوتابى به راست يان چهوت داده نيته. نمونه ده بيهت ده ستبه ر بکريت. 3. بزارده ي زور: لهم جوړه تاقير دنه وهيه ژماره يه ک ده سته واژه ده ستبه ر ده کريت له ژير رسته يه ک و پاشان قوتابيان ده سته واژه ي راست هله د بېژي ريت. نمونه ده بيهت ده ستبه ر بکريت.</p>
	<p>20. تيبينى تر</p>
	<p>21. پيدا چوونه وهى هاوهل</p>

ماموستاى بابته: م. شوان حيدر حسن